

Rudý bůh

Jack London

Přeložil Václav Šulc, v Praze 1919.

Slyš! Ten náhlý, jakoby uvolněný zvuk připadal Bassettovi, poslouchajícímu s hodinkami v ruce, troubou archandělskou. Zdi města — napadlo ho — jistě by padly na toto ohromující, varující vyzvání. Marně snažil se snad už po tisíckráte rozeznati podstatu onoho úžasného hlaholu, který roznášel se po dalekém kraji, obydleném četnými kmeny. Horský jícen, v němž měl původ, duněl všecek, až zvuk onen přetekl a zalil zemi, nebe i vzduch. Bujná obraznost chorobného člověka srovnávala jej s mocným křikem obra z dávných věků, zesláblého bolem nebo vztekem. Stoupal výš a výše, žaluje a prose v takových hloubkách, že se zdálo, jako by byl určen pro ucho mimo uzoučké hranice sluneční soustavy. A byl z něho slyšet i výkřik odporu, že není uší, jež by slyšely a chápaly, co říká.

Tak přemýšlel chorobný člověk. Stále zkoumal tento zvuk. Duněl hromem, byl měkký jako zlatý zvon, slabý a něžný jako drnkající stříbrná struna napjatá — nikoliv! Nebyl ani to ani ono, ani snad směsicí všeho toho. Jeho slovník a zkušenosti neobsahovaly slov ani přirovnání, aby vyličily plně tento zvuk.

Čas míjel. Minuty prodlužovaly se v čtvrthodiny, čtvrthodiny pojily se v půlhodiny a zvuk trval, stále se měně a trávě z počátečního nárazu, slábl, zatemňoval se a zmíral. Stala se z něho směsice zmatených vzdechů,

reptání a žvatlání. Pomalu, sten za stenem, mizel, vraceje se snad do oněch obrovských prsou, v nichž se zrodil, až jen sotva slyšitelně šeptal jakoby hněvem, ale zároveň i rozkoší, stále se namáhaje, aby byl slyšán, jako by chtěl prozraditi nějaké kosmické tajemství, nějakou věst nesmírně důležitou a významnou. Scvrkl se v ducha zvuku, ztrativ veškerý výraz hrozby i přípovědi, a proměnil se v ohlas, který dorážel na vědomí chorobného člověka ještě po celé minuty, když už byl dozněl. Bassett, neuslyšel zvuku více, pohlédl na hodinky. Uplynula hodina, prve než ona trouba archandělova vyzněla v zvukové nic.

Stál tu před svou temnou věží? — Tak si Bassett pomyslně vzpomínaje na svého Browninga a prohlížeje si kostnaté ruce, zimnicí vyhublé. Obraznost vnutila mu na tváře úsměv — vzpomenu si na Rolanda — dítě, jak slabou rukou, jako je jeho, zvedá roh ke svým rtům. Jsou tomu měsíce či roky — ptal se sama sebe — co poprvé uslyšel tato tajuplné volání na břehu Ringsmanu? Nebyl s to odpověděti. Choroba jeho trvala dlouho. Měl-li jasné vědomí, věděl, kolik měsíců uplynulo. Ale nemohl nikterak určití délku horečky a otupělosti. A jak se daří kapitánu Batemanovi z »Nari«? myslil si. Neumřelo ještě jeho vždy opilé mužstvo třeštěním opilců?

Od neplodného tohoto přemýšlení zabočil Bassett lenivě k všemu tomu, co se sběhlo, počínaje dnem, kdy na břehu Ringmanu poprvé zaslechl onen zvuk a vhroutil se do džungle za ním. Sagava odpíral. Vidí doposud jeho podivný opičí obličejík, plný strachu, na hřbetě skřínky, v ruce Bassettovu sítku na motýle a ručnici, jak špatnou angličtinou drmolí: »Bojím se moc do houštin! Zlí lidi v houštinách na mne napadnou. «

Bassett usmál se smutně při této vzpomínce. Onen mladík z Novohannoverských ostrovů se bál, ale sloužil mu věrně a neváhaje šel za ním do houštin na obhlídce za původem podivného zvuku. Nebylo tu nikde ohněm vypáleného pně, jak se Bassett domníval. Mylný byl rovněž jeho závěr, že totiž původ či příčina tohoto zvuku není dále, leda na hodinu cesty, i že tedy snadno se vrátí do oběda na rybářskou lod »Nari«.

»Ten rámus není nic dobrého, je v tom jistě sám rarach,« soudil Sagava. A měl dobře. Neusekli mu tenkrát hlavu? Bassett se zachvěl. Není pochyby, že Sagavu snědli ti zlí lidé, co jich je tolik v houštinách. Dodnes ho vidí oloupeného o ručnici a věci pánovy, jak leží na úzké stezce, kde mu zrovna v tom okamžiku usekli hlavu. Ano, bylo to dílo chvilčičky. Ještě před chvílí, ohlédnuv se, Bassett viděl jej, jak se trpělivě lopotí s jeho nákladem. Poté ho napadlo jeho vlastní hoře. Podíval se na špatně zahojené pahýle dvou prstů na levici a něžně si pohladil klikatý řez vzadu na hlavě. Jakkoliv tomahavk o dlouhém topůrku letěl rychle, byl dosti rychlý, aby hlavu uhnul nazpět a odrazil ránu zvednutou rukou. Dvěma prsty a ošklivým šrámem zaplatil za svůj život. Jednou kulkou ze své desítipalcové ručnice zabil křováka nejbliže u něho jsoucího, druhou pak pustil mezi ty, kteří se skláněli nad Sagavou, a k své radosti seznal, že zasáhla nejvíce toho, co utíkal s hlavou Sagavovou. Vše se sběhlo v okamžiku. Jen on sám, mrtvý křovák a trup Sagavův zůstali na úzké stezce. Z temné džungle neozval se ani nejmenší šumot. A tu jako by pocítil zřetelnou, strašnou ránu. Poprvé co je živ, zabil lidskou bytost a bylo mu hrozno, když pozoroval své dílo.

Pak nastala honba. Utíkal po stezce před svými lovci, kteří byli mezi ním a pobřežím. Neuholdl, kolik jich bylo. Mohl býti jen jeden, ale mohlo jich býti sto; kdož ví? Bylo zřejmo, že někteří byli na stromech a lezli skrze střechu džungle. Neužřel však ničeho, leda přes tu chvíli prchavé stíny. Neslyšel napínati luků, ale přes tu chvíli tenké šípy, aniž věděl odkud, zasvištěly mimo něj nebo zarážely se do stromů a padaly mu k nohám. Byly opatřeny kostěnou špicí a opeřeny. Peří, sedrané s kolibříků, lesklo se jako drahé kamení.

V jednu chvíli — dnes, po takové dlouhé době, zachechtal se vesele, vzpomenuv si na to — objevil nad sebou stín zrovna stanuvší, když pohlédl vzhůru. Nevěda ani proč, náhle se rozhodl využití této příležitosti a vypálil oním směrem pět ran. Kňuče jako rozlícený kocour, stín sřítíl se skrze kapradí a vstavačovitě stromy, padl na zem k jeho nohám a stále vřeště bolestí a vztekem, zakousl se mu zuby do pevných cestovních bot. Nelenil a volnou nohou přinutil vřešťouna, aby ztichl.

Bassett se tak od té doby otužil, že opět a opět se chechtal při vzpomínce na to, jaká noc poté nadešla! Div že nedostal nový záchvat zimnice, když si vzpomněl na onu mučivou, bezesnou noc, kdy bolest jeho ran byla ničím u srovnání s mukami, způsobenými nesčíslným hejnem komárů. Nemohl se skrýti před nimi a rozdělávati oheň se neodvážil. Tělo jeho doslovně bylo prosáklé jedem, takže nazítří oči měl opuchlé, že sotva viděl, a klopýtal slepě dále, nestaraje se příliš, useknou-li mu hlavu a odvekou-li jeho trup k ohni jako trup Sagavův. Za dvacetčtyři hodiny stal se zříceninou jak na duši tak na těle. Byl vůbec sotva při smyslech, neboť zrovna šlel oním strašným vočkováním jedu komářího. Po hodnou

dobu páčil bezúčelne na stíny, vŕšící se mu na paty. Štiplavý denní hmyz a komáři zvyšovali jeho muka, zatím co jeho krvavé rány vábily hejna dotěrných much, jež přisávaly se k masu, i bylo třeba je otírat a mačkat.

Toho dne uslyšel opět podivuhodný onen zvuk, zdánlivě mnohem dále, leč stále slyšitelnější, než kdyby se v houštině zcela na blízku ozval válečný buben. Bylo viděti, že se zmýlil. Maje za to, že jej minul a že tedy je jistě mezi ním a pobřežím Ringmanu, obrátil se, ač ve skutečnosti pronikal hlouběji a hlouběji do tajuplného nitra nezbadaného ostrova. Oné noci, plaze se pod nízkými korunami banánů, usnul vysílením, zatím co komáři nerušeně pokračovali ve svých hodech.

Příští dny a noci uvízly mu v paměti jen nejasně, jako noční příznaky. Jenom jedno si zřetelně připomínal, totiž že náhle se ocitl uprostřed křovácké osady a viděl, jak starci a děti utíkají před ním do džungle. Vše uteklo, jen jeden zůstal. Kdosi, kňučící zvířecky bolem a úžasem nízko nad ním shlížel naň shůry. Vzhlednuv, uzřel dívku či spíše mladou ženu, pověšenou za ruku v parném slunci. Visela tak snad celé dny. Její napuchlý, vyplázlý jazyk mluvil mnoho. Byla ještě živa a hleděla naň s hrůzou. Spatřil oteklé nohy, seznal, že klouby má vymknuty a kosti zlomeny, i rozhodl se, že ji zastřelí. Tu vidění se skončilo. Nebyl s to, aby si vzpomněl, zastřelil-li ji nebo nezastřelil, a nevěděl ani, jak se dostal do osady a jak z osady.

Když přecházel ono období svého strašného putování, zjevilo se tak v mysli Bassettové mnoho obrazů: Vzpomněl si, jak vpadl do jiné osady asi o tuctu chatrčí, jak hnal s ručnicí před sebou všechny, vyjma starce příliš slabého, aby utekl, který naň prskal, kňučel a

vrčel, když odkryl pec a mezi horkými kameny vytáhl pečené podsvinče, jehož obalem ze zeleného listoví kouřilo chutnou vůní. Zde právě zmocnila se ho bujnost divocha. Pohodovav a jsa přichystán odejít se čtvrtkou zadku podsvinčete, schválně zapálil travnatý došek domu svojí čůčkou.

Leč nehlouběji v mysli Bassettově zakořeněna byla vlhká, šumná džungle. Páchla opravdu peklem, i panovalo v ní ustavičné šero. Zřídka kdy sluneční paprsek pronikl její hustou klenbou, vznášející se sto stop nad hlavou. A pod touto střechou vyplňoval prostor vzdušný sliz rostlinný, obrovské příživnické vlhko uvadajících tvarů životních, hnijících a žijících smrtí. Tím vším se prodíral, stále pronásledován mlhavými stíny lidojedů, vtělenými duchy pekelnými, kteří neodvažovali se postavit se mu k boji tváří v tvář, leč vědoucí, že dříve či později padne jim za kořist. Bassett si vzpomněl, že tenkrát, v jasných okamžicích, přirovnával se k raněnému býku, pronásledovanému smečkou příliš bázlivou, aby sama dostala jeho maso, ale znající jeho nevyhnutelný konec, kdy se na něho hltavě vrhne. Jako rohy a paznehty býkovy zdržují smečku, tak jeho ručnice držela v uctivé vzdálenosti tyto obyvatele ostrovů Šalamounových, tyto šeré stíny křováků ostrova guadalcanalského.

Pak nadešly dny ztrávené v travinách. Náhle, jako by uťata mečem božím, džungle se končila. Její okraj, svislý a temný jako její pověst, měřil sto stop výšky. A od tohoto okraje rostla tráva, nádherná, měkká, jemná, chutná tráva, jež byla s to uvést i nadšené oči i dobytek každého hospodáře, a jež se prostírala na míle svou hedvábnou zelení až k páteři velkého ostrova, vysokému,

skalnatému pohoří, vyzdviženému jakousi dávnou povodní, špičatému, vyhledanému, leč dosud nevyhlazenému zhoubnými tropickými lijáky. Té trávy! Zalezl do ní na kolik yardů, zabořil se do ní obličejem, voněl k ní a bezděčně se rozplakal.

A co tak plakal, onen báječný zvuk znovu se rozhlaholil — mohl-li ovšem, jak si myslíval, tímto slovem postačitelně vyjádřiti onen zvuk tak nesmírný a zároveň líbezně znějící. Tak líbezného zvuku doposud neslyšel. A nesmírný byl a takový budil ohlas, jako by vycházel z kovového hrdla nějaké obludy. A přece k němu volal přes mílovou step jako nějakým požehnáním jeho umučenému, zuboženému duchu.

Připomněl si, jak ležel v trávě vyhublý, leč nesténající, naslouchaje zvuku a podivuje se, že jej slyšel až na březích Ringmanu. Myslil si, že jakýsi rozmar větrného tlaku nebo víru způsobil, aby zvuk zanesl se tak daleko. Takové podmínky mohly se nahoditi leda za tisíc nebo za deset tisíc dní. A ten den zrovna nadešel, když vyšel z »Nari«, aby obohatil své sbírky. Hledal zvláště pověstného lesního motýla, měřícího celou stopu v šíři křídel, hedvábně temného jako šero klenby lesní, u níž se obyčejně zdržoval, jehož dostati bylo lze jen spoustou výstřelů. Proto také Sagava nesl dvacetipalcovou brokovnici.

Dva dny a noci prolézal tímto pásem travin. Trpěl mnoho, leč pronásledování ustalo na kraji džungle. A byl by zemřel žízni, kdyby ho příštího dne mocná bouře nebyla osvěžila.

Pak přišla Balatta. V prvním stínu, tam, kde step ustupovala husté hornaté džungli, ochabl až k smrti. Nejprve zaječela radostí, vidouc jeho bezmocnost, i už už

jej udeřila silnou větví. Snad ona krajní ochablost ji zarazila, snad také lidská zvědavost ji zadržela. Každým způsobem se zastavila, neboť na hrozivé její doteky otevřel oči a viděl, jak jej bedlivě pozoruje. Pozornost její zvláště zaujaly jeho modré oči a bílá plet'. Posadila se na bobek, plivla mu na ruku a špičkami prstů setřela několikadenní špínu, zakrývající někdejší bělost jeho pleti.

Vše na ní jej zaujalo, nic na ní nebylo všedního. Zasmál se slabě vzpomínce, bylať právě tak oděna jako Eva před příhodou s fíkovým listem. Skrčena a shýbnuta zároveň, s nesouměrně položenými údy, svalů jako natažené lano, zablácená od dětství, vyjímaje náhodné lijáky, tvořila tak ošklivý pravzor ženy, že ošklivějšího neviděl, třeba že se díval očima vědce. Její prsa prozrazovala dospělost i mládí zároveň. A kdyby její pohlaví nebylo lze jinak rozeznati, byla tu jedna ozdoba, svinský ocásek, prostrčený lalůčkem levého ucha. Byl useknut nedávno, neboť jeden konec jeho ještě byl zakrvácen a kapala z něho krev, jež schla jí na zádech jako kapky z hořící svíčky. A což její obličej! Svrážtlá, hubená plet' opičích rysů, proražená vzhůru čnějícími mongolskými chřípěmi, ústy odklánějícími se od přečnávajícího rtu hořeního a přecházejícími náhle v bradu nazpět utíkající, jakož i tesklivě mrkajícíma očima podobnýma očím opic uvězněných v kleci.

Ani voda, již přinesla mu v listu, ani starý, páchnoucí kus pečeného vepře nebyly s to, aby zmírnily směšnou ošklivost její. Když se poněkud nasýtil, zavřel oči, aby se nemusil na ní dívat, třebaže neustále do nich šťouchala, aby je otevřel a ona tak užřela jejich modro. Pak bylo slyšeti zvuk. Blízko, mnohem blíže, nežli si

pomyslel. A přes obtížnou cestu, kterou byl vykonal, věděl dobře, že přece byl několik hodin od něho vzdálen. Na ni to účinkovalo způsobem překvapujícím. Zhroutila se, skryla obličej, sténajíc a chvějíc se strachem. Když pak zvuk potrvál celou hodinu, zavřel oči a usnul, zatím co Balatta stírala s něho mouchy.

Když se probudil, byla noc a Balatta odešla. Pocítil novou sílu, ale jsa příliš naočkován jedem komářím, aby překonal nový záchvat, zavřel opět oči a spal nepřetržitě až do slunce východu. Pak se Balatta vrátila, přivádějíc s sebou několik žen, jež, třeba že rovněž ošklivé, nebyly přece tak ohyzdné jako ona. Svým chováním prozrazovala, že pokládá jej za svého, a pýcha, s níž se jím honosila, byla by bývala směšná, kdyby jeho postavení nebylo tak zoufalé.

Později, když po cestě, jež se mu zdála býti hodinami, zapotácel se před modloslužebnou v stínu chlebovníka, dávala tím více najevo, že si ho chce ponechat pro sebe. Ngurn, jež Bassett později poznal jako čaroděje, kněze či lékaře osady, potřeboval jeho hlavu. Ostatní pak šklebící se a tlachající opičí lidé, všichni tak oblečení a zvířecky vypadající jako Balatta, požadovali jeho tělo, aby si je upekli. Tenkrát nerozuměl jejich řeči, bylo-li lze nazvati tak ony nesouvislé zvuky, vyjadřující jejich myšlenky. Ale Bassett dokonale pochopil, o čem hovoří, zvláště když muži ohmatávali jeho tělo, jako by to byl dobytek v stáji řezníkově.

Stalo se však náhodou, že Balatta rozepřl vyhrála. Muž jeden, zvědavě prohlížeje Bassettovu brokovnici, natáhl kohoutek a spustil. Nestačilo, že zadní konec ručnice uhodil onoho muže do žaludku, nýbrž náboj

mimo to na vzdálenost jednoho yardu rozbil hlavu jednoho besedníka na padrt'.

I Balatta dala se s ostatními na útěk a než se vrátili, vzpamatoval se opět ze záchvatu jej popadnuvšího, i zmocnil se své brokovnice. Po té, ačkoliv zuby mu ještě drkotaly a kalné oči sotva prohlédaly, sebral všechnu svou sílu a jal se upokojevati křováky zrcátky, hodinkami, čočkami a sirkami. Na konec pak, s povinným slavnostním vzezřeními a bázní, zabil brokovnicí podsvinče, a podlehl záchvatu mdloby.

Bassett ohmatával své paže, aby se přesvědčil, jaká že síla může se uchovati v takové slabosti, a pomalu a všecek se chvěje, postavil se na nohy. Byl strašně hubený. A přece po všechny ty dlouhé měsíce své nemoci necítil se tak silným jako tenkrát. Báł se jen záchvatů, jakých už tolik zakusil. Bez léčiv, bez chininu zvykl si žíti v nejhorší a nejzhoubnější zimnici. Jak to však dlouho snese? Ta otázka jej stále tížila. Neboť jako pravý vědec nemohl spokojeně umříti, dokud by nerozřešil tajemství onoho zvuku.

Opíraje se o berli, vrávoral těch několik kroků k modloslužebně, kde v šeru panovali smrt a Ngurn. V očích Bassettových byla tato modloslužebna tak zlověstně temná a páchla peklem jako džungle. Nalezl tam však vždy svého oblíbeného mistra Ngurna, jenž nebyl skoupý na slovo, zatím co seděl v popeli smrti a v kouři důkladně otáčel lidskými hlavami, visícími s trámů, jež takovým způsobem, jak říkal, léčil. Za dlouhou dobu své nemoci, v měsících jasné paměti, ovládl Bassett duševní prostotu a jazykové obtíže kmene Ngurna, Balatty a Gngngna — kterýžto posledně jmenovaný byl

tupohlavý, mladý vůdce osady, ovládaný Ngurnem, a který, jak se říkalo, byl i jeho synem.

»Promluví dnes Rudý bůh?« optal se Bassett, zvyklý tak už hroznému zaměstnání starcovu, že se i zajímal o pokrok v léčení kouřem.

Zkušeným zrakem Ngurn zkoumal hlavu, již měl zrovna v práci.

»Uplyne deset dní, než řeknu konec,« pravil. »Žádný člověk neměl ještě tak pevné hlavy jako tenhle.«

Bassett usmál se v duchu nechuti, s jakou stařec mluvil o Rudém bohu. Býval vřdycky takový. Nikdy se Ngurn ani kdo jiný z čarodějnického pokolení nezmínil o vnějších vlastnostech Rudého boha. Hmotný jistě Rudý bůh byl, ježto vyvozoval onen báječný zvuk, a třeba jej nazývali rudým, nebyl si Bassett jist, představuje-li toto pojmenování jeho barvu. Rudé byly jeho činy a moc, tak usuzoval. Říkal mu přece Ngurn, že Rudý bůh byl nejen hroznější než bohové sousedních kmenů, žízňě vždy po rudé krvi živých lidských obětí, nýbrž jemu byli obětováni i sami tito bohové. Byl bohem asi tuctu okolních osad, podobných osadě této, jež byla středem a vedoucí osadou země. Mocí Rudého boha bylo mnoho okolních osad zpusošeno, ano vyhlazeno a zajatci obětováni Rudému bohu. Tak se mluví dnes, přenášeno jsouc z dávných dob ústy celých pokolení. Když on, Ngurn, byl ještě mlád, kmeny za velkou travou na ně vtrhly. V nájezdu na oplátku Ngurnovi a jeho lidu dostalo se mnoho zajatců. Jen dětí vykrvácelo na sta pře tváří Rudého boha, daleko více pak mužů a žen.

Hromovládce bylo jiné jméno, jímž Ngurn nazýval tajuplné božství. Časem slulo i Veliký hlasatel, Boží hlas,

Ptačí hrdlo, Bůh se sladkým hrdlem nebo Hrdlo medového ptáka, Zpěvné slunce a Z hvězdy narozený.

Proč pak Z hvězdy narozený? Marně Bassett vyptával se Ngurna. Podle tohoto starého čaroděje Rudý bůh trval věčně a stále tam, kde byl nyní, stále pje a hřmě svou vůli k lidstvu. Leč otec Ngurnův, zahalený v rozedranou rohožku z trávy a visící později nad jejich hlavami mezi učouzenými trámy modloslužebny, mluvil jinak. Tento mudřec nad hrobem stojící se domníval, že Rudý bůh přišel z hvězdnaté noci. Jak by jinak — tak zněl jeho důvod — staří, zapomenutí, předkové byli připadli na jméno Z hvězdy narozený? Bassett viděl v tomto tvrzení cosi svůdného. Leč Ngurn ujišťoval, že po celý svůj dlouhý věk, kdy se tolik nadíval do hvězdnatých nocí, nenašel nikdy ani hvězdy v travinách nebo v hloubi džungle, ačkoliv pátral po ní. Je správně, znal padající hvězdy (jak Bassett namítal), rovněž však znal světélkování houbovitých plodů a hniječích masa, jakož i světlušek za tmavých nocí i záření požárů lesních a plápol mastnot. Co to však v nich plápolalo, zářilo a žhnulo? Odpověď: vzpomínky, pouhé vzpomínky na věci, jež přestaly, podobny vzpomínkám na hostiny prožité a zapomenuté, na tužby, vlastně duchy tužeb, zářící, plápolající, hořící, protože neuskutečněné. Kde že byla chuť včerejška? Kde že pečené maso divokého kance, jež byl chybil šíp lovcův? Kde dívka nevdaná, zemřelá dříve, než ji mladý muž poznal?

Vzpomínka není hvězda, tak tvrdil Ngurn. Jakže by mohla být vzpomínka hvězdou? A pak, po všechn svůj dlouhý věk stále viděl hvězdnaté noční nebe nezměněno. Nikdy neviděl, že by některá hvězda scházela na svém obvyklém místě. Ostatně, hvězdy jsou oheň a Rudý bůh

není oheň — kteréžto bezděčné přiznání Bassettovi ničeho nenapovídalo.

»Bude Rudý bůh mluvíti zítra?« ptal se.

Ngurn pokrčil rameny jako člověk, který může mluvíti. »A co pozítří? — a popozítří? « naléhal Bassett.

»Už bych rád léčil tvou hlavu, « zabočil Ngurn jinam.

»Je tak odlišná od ostatních. Žádná modloslužebna nemá takové. A vyléčím ji, jak se sluší a patří. Celé měsíce to potrvá. Uplyne čas, kouř bude pomalý, i třeba, abych se zaopatřil potřebným palivem. A kůže se nescvrkne. Bude tak hladká jako teď.«

Vstal a s trámů, začouzených okuřováním nesčetných hlav, kde neustále, i za dne, panovalo šero, sňal balík, zatočený v rohožku i rozbaloval jej.

»Tato hlava podobá se tvé, « pravil, »ale je nevalně vyléčena.«

Bassett ucítil bodnutí v uších, pomysliv si, že je to hlava bělochova, neboť už dávno se domníval, že tito obyvatelé džunglí, žijící v samém středu rozsáhlého ostrova, nikdy se nestřetli s bělochy. Také u nich nenašel nejmenší stopy po oné, skoro povšechně rozšířené lámané angličtině jižních moří. Nevěděli o tabáku ani o střelném prachu. Několik nožů, zhotovených z podkov a několik tomahawků, předělaných z levných sekyr, bylo dle jeho domnění uloveno v bojích s křováky za velkými travami žijícími, kteří jich zase podle všech okolností nabyli od obyvatelů slaných vod, živících se prodejem korálů, a zřídka se stýkajících s bělochy.

»Ti lidé na druhé straně neumějí léčit hlavy, « vykládal starý Ngurn, vytahuje ze špinavé rohožky hlavu

nepochybně kdysi bělochovu a klada ji v ruce Bassettovy.

Byla stará, o tom nebylo sporu, a že byla bílá, tomu nasvědčovaly světlé vlasy. Byl by se zapřísahal, že patřila kdysi Angličanu, a to Angličanu z dob hodně dávných, protože v jejích ušních lalůčkách byly doposud zapíchnuty těžké zlaté kruhy.

»Tvá hlava... « zahovořil kouzelník o svém zamilovaném předměť.

»Víš co?« vpadl mu Bassett do řeči, dostav nápad. »Až zemru, dostaneš mou hlavu, ukážeš-li mi dříve Rudého boha.«

»Dostanu ji beztak, až umřeš,« zamítal Ngurn návrh. Po té s drsnou upřímností divocha dodal: »Však už dlouho nebudeš žít. Vždyť už jsi skoro nebožtík. Ještě více zeslábněš. Za několik měsíců budeš se zde otáčet v kouři. Dělá to dobře, tak za dlouhých odpůldnů otáčeti hlavou někoho, koho jsme znali, tak jako já znám tebe. A při tom budu ti vyprávěti o mnohých tajemstvích, jichž je ti třeba zvědět. Vadit už to nebude, protože budeš mrtev. «

»Ngurne,« zachvěl se Bassett náhlým vztekem. »Ty víš, že mám Dítě hromu.« (To byla narážka na jeho všemocnou a všem hrůzu nahánějící brokovnici.) »Mohu tě kdykoliv zabít a pak mé hlavy nedostaneš.«

»Na tom nesejde, pak ji dostane Gngnngn nebo jiný z našeho lidu, « ubezpečoval jej klidně Ngurn. »A ti jí budou stejně točit v tomto domě v kouři. Čím dříve mne zabiješ Dítětem hromu, tím dříve se tvá hlava bude točit v kouři.«

Tu Bassett poznal, že při prohrál.

— Jaký je ten je Rudý bůh? — ptával se Bassett sama sebe tisíckrát za příští týden, kdy jako by mu sil přibýlo. Jaký byl původ podivuhodného toho zvuku? Kdo bylo toto zpěvné slunce, tento Z hvězdy narozený, toto tajemné božství, jež tak krutě zacházelo s černými, kudrnatými, opičími bytostmi lidskými, jež je uctívaly, a jehož stříbrozvučné, při tom hromové pění a hlaholení slýchal na vzdálenost tabu tak dlouho?

Ngurna tedy nepromluvil, slibuje mu svou hlavu, až umře. Qngngn, vůdce, byl příliš tupý, příliš pod vlivem Ngurnovým, aby o něm uvažoval. Zbývala Balatta, jež od té doby, co ho našla a šťouchala mu do očí, aby je otevřel a opět a opět si uvědomoval její pitvornou ženskou ohyzdnost, nepřestala jej zbožňovati. Byla žena, a dlouho tušil, že jediná cesta, jak ji přiměti k zradě na svém kmeni, jde ženským srdcem jejím.

Bassett byl člověk vyběračný. Nikdy se nevzpamatoval z vnitřní hrůzy, již mu nahnala Balattina náklonnost k němu. V Anglii nejhezčí ženy nechávaly jej chladným. A teď, když jako muž, jenž je s to obětovati se pro vědu, rozhodl se kořiti této křovačce nad pomýšlení odporné, bylo mu přemáhati všechnu jemnost a choulostivost své povahy.

Třásl se hrůzou, leč odvraceje obličej, skrýval své úšklebky a polykal sliny, když kladl rámě kolem jejích špinavých ramen a svým krkem a bradou dotýkal se jejích kudrnatých vlasů, páchnoucích ztuchlým olejem. Div však nevykřikl, když podlehla tomuto lichocení prvního svého milence a svíjela se, blábolila a kňučela rozkoší jako podsvinče. Bylo to nad jeho síly. A příště nejdříve ji zavedl k říčce a pořádně ji vydrhl.

Od té doby věnoval se jí jako milenec tak často a dlouho, pokud byl s to, aby přemohl svůj; odpor. Ale sňatku, na který často narážela, odvolávajíc se na obyčeje kmene, se vyhýbal. Na štěstí zákon tabu byl zde přísný. Ngurn na př. nesměl se dotknouti kosti, masa, ani kůže krokodilů. Tak bylo ustanoveno při jeho narození. Gngngn musel se vystříhati dotyku ženy. Stalo-li se takové poskvrnění, mohlo býti smyto pouze smrtí provinivší se ženy. Co Bassett přišel, přihodilo se jednou, že děvče devítileté hrajíc si v běhu, klopýtlo a vrazilo do pohlavára. Tohoto dítěte nebylo více viděti. Šeptem Balatta vyprávěla Bassettovi, že po tři dny a tři noci umíralo tvář v tvář Rudému bohu. Balattino tabu byl chlebovník. Tomu byl Bassett povděčen. Tabu bylo pro něho výhodou.

Pro sebe si vymyslel zvláštní tabu. Vykládal, že se může oženiti teprve, až Jižní kříž bude na nebi nejvýše. Znaje se v hvězdářství, věděl, že tím získává lhůtu aspoň devítiměsíční. Doufal, že do té doby buď bude mrtev, anebo uteče na pobřeží s dokonalými vědomostmi o Rudém bohu a o původu jeho zázračného hlasu. S počátku se domníval, že Rudý bůh je jakási obrovská socha jako egyptský Memnon, vyluzující zvuk za určitých okolností působením světla slunečního. Když však po nájezdu přiveden byl dav zajatců do dědiny a obětování jich konalo se za noci a v dešti, kdy tedy slunce působiti nemohlo, kdežto Rudý bůh hlaholil zvučněji než jindy, zavrhl Bassett tuto domněnku.

Ve společnosti Balattině, někdy též doprovázen muži a ženami, mohl se volně pohybovati v džungli do tří čtvrtin hloubky její. Ostatek, tající obydlí Rudého boha, byl tabu. V lásce k Balattě činil pokroky — viděl rovněž,

že se myje častěji a častěji. Bylo v ní přece ono věčně ženské a proto také pro lásku byla zajisté schopna jakékoliv zrady. A třeba že její pohledy probouzely u něho záchvaty hnusu a dotek jejího těla činil jej zoufalým, ačkoliv její hrozný zjev pronásledoval jej ve snu jako upír, byl si přes to vědom onoho kosmického projevu pohlavního, který ji povzbuzoval a činil její vlastní život méně hodnotným než štěstí jejího milence, s nímž doufali se spojití manželstvím. Julie nebo Balatta? Byl tu podstatný rozdíl? Ať jemný, něžný plod nejvyšší vzdělanosti anebo jeho zvířecí pravzor o sto tisíc let dříve — rozdíl tu nebylo.

Bassett byl nejdříve učenec, pak teprve znalec lidí. V nitru džungle guadalcanalské dal se do díla tak, jako by se kdesi v lučební dílně pustil do nějakého rozboru. Stupňoval svou líčenou náklonnost ke křovačce a v téže době poddával se tím více touze, aby jej zavedla tam, kde by mohl popatřiti Rudému bohu tváří v tvář. Byla to stará pravda — dosvědčoval si — že žena musí vždy býti obětována, a opakovala se jednoho dne, kdy spolu lovili neznámou černou rybu, na loket dlouhou, půl úhoře, půl šupinami pokrytou, se zlatými jikrami lososovitými, žijící v říčních vodách, a oblíbenou pro své chutné maso, ať už čerstvé nebo usušené. Ležíc na vlhké půdě tlící džungle, Balatta se skrčila, uchopila jej za nohy, líbala je a křivíc páteř v návalu strachu, prosila ho, aby ji raději zabil, než aby žádal na ní tak svrchovanou oběť. Líčila mu trest v případě porušení tabu Rudého boha — týdne mučení za živa, jehož podrobnosti bylo možno přímo vyčísti z jejího užaslého obličejce, až si uvědomil, že je hotový nováček co do znalosti lidského strachu ze msty bližních.

Přes to, Bassett, touže po ukojení své vůle, trval na tom, aby přes nebezpečí, v nějž tuto ženu vydával, rozřešil tajemství hlasu Rudého boha. A Balatta, třeba měla zemřít dlouhou, strašnou smrtí, jsouc pouhá žena, podrobila se. Vedla jej do zapovězeného prostoru. Příkré skalisko od severu postavilo se jim v cestu, jako by chtělo zabránit, aby vnikli do těchto míst, a pojalo říčku, v níž lovili, v hlubokou, temnou propast. Kráčeli asi míli podél propasti, když cesta se ostře zvedala, až přešli ložisko vápencové, jež upoutalo jeho oko přírodozpytcovo. Stále šplhající, ačkoliv Bassett musel často vysílením se zastavit, dostihli na vrcholek lesem porostlý a dále na holou planinu. Bassett poznal, že se skládá z černého sopečného písku, i věděl, že kapesním magnetem mohl by nachytati množství ostrých zrněk, po nichž šlapal.

Konečně, drže Balattu za ruku a veda ji vzhůru, přišel k cíli — k ohromnému jícnu, velice uměle vypadajícímu a uprostřed planiny ležícímu. Staré děje, jízdní řád jižních moří, řada zapomenutých dat a údajů rychle a horečně zakroužily jeho mozkem. Ostrovy tyto objevil a jménem Šalamounovým vybavil Mondana, mysle, že našel báječné doly tohoto panovníka. Smáli se tehda mořeplavcově dětské důvěřivosti. A přece Bassett stál zde, na okraji jámy, tak podobné dýmavým studnám jihoafrickým.

Ale dole dýmavů neuzřel. Spíše bylo perlou, co se tam lesklo. Leč kdyby všechny perly světa byly se slily v jednu, nevyvážila by toho, co viděl. Také barva byla jiná, jiným barvám naprosto nepodobná, protože to byla barva Rudého boha. Že to byl Rudý bůh, poznal Bassett okamžitě. Dokonalá koule, dvě stě stop v průměru, jejíž

vrchol ležel na sto stop pod okrajem jámy. Srovnával barvu se zlatým lakem. Podobala se vskutku jakémusi druhu této hmoty užívané lidmi, ale daleko podivuhodnější, než aby ji mohl vyrobiti národ křováků. Jasnější než světlá červen a tak bohatá barvami, jako by červen byla navrstvena na červení. Plála a leskla se na slunci, jako by světlo prokmitalo z vrstvy na vrstvu.

Balatta marně jej zdržovala, aby nesestoupil. Padla na zem, když však sešel po stezce, jež se vinula kolem stěny jícnu, dala se za ním, hrbíc se a kňučíc strachem. Bylo zřejmo, že rudá koule kdysi byla vykopána jako drahý nějaký kámen. Znaje však nemnohost obyvatelů spřátelených osad a jejich prvotní nástroje a způsoby, musel se Bassett domnívati, že tuto ohromnou jámu sotva mohla vyhloubiti námaha myriády pokolení.

Shledal, že dno jámy poseto je lidskými kostmi, mezi nimiž leželi dřevění a kamenní bohové vesničtí rozbiti a znetvořeni. Někteří z nich, pokryti ohyzdnými totemovými postavami a znaky, byli vyřezáni z mocných kmenů 40—50 stop v déli. Postrádal tu ony domácí bůžky, tak rozšířené po vesnicích na pobřeží, a divil se, nalézaje stále tvary podobné přilbicím. Jak tito divoši z nejtemnějšího středu Guadalcanalu věděli o přilbicích? Nosili vojíní Mendanovi přilby a pronikli kdysi až sem? Nebylo-li tomu tak, odkud křováci vzali tento tvar?

Překračuje přes spoustu bůžků a kostí, vzdychající Balattu maje v patách, Bassett vkročil do stínu Rudého boha a odvážil se pod jeho přečnávající stěnu, až se jí dotkl špičkami prstů. Nebyl to lak a ani plocha nebyla tak hladká. Naopak byla vrásčitá a plná prohlubní, místy se stopami po žáru a tání. Koule byla tedy zhotovena z kovu, který však se nepodobal žádnému kovu nebo směsi

jemu známým. O barvě nebyl s to rozhodnouti. Byla to barva kovu samého.

Přejel prsty, dosud jen špičkami se koule dotýkajícími, po povrchu a ucítil, jak celá ta obrovská koule oživila a všecka se rozezvučela. Neuvěřitelně! Tak slabý dotek takové ohromné hmoty! Stále ještě se tetelila pod něžným hýčkáním prstu pravidelnými záchvěvy, jež se měnily v šepot, šelest a dunění, v zvuk tak prchavě tenký, že bylo chvílemi slyšeti jen sykot, a tak měkký, do zbláznění sladký, pískaje jako skřítkův roh, až Bassetta napadlo, že se podobá hlaholu božského zvonu, dostihnuvšího zemi z vesmíru.

Pohlédl na Balattu, tázaje se jí rychle na něco. Leč hlas Rudého boha, ježž byl vzbudil, donutil ji, aby padla na zem a skrývajíc se mezi kostmi, vzdychala. Obrátil se tedy a pozoroval dále tento zázrak. Usoudil, že je dutý, zhotovený z kovu mimozemského. Správně jej staří nazvali Z hvězdy narozený. Jen z hvězd mohl přijíti a nebyl dílem náhody. Bylo to dílo umění a rozumu. Ta dokonalost tvaru, dutost, již jistě měl, nemohla býti výsledkem pouhé náhody. Dítě důmyslu cizího a nezbádaného, zpracujícího kovy v tom viděl. V úžase patřil na kouli a mozek jeho bouřil divokým ohněm domněnek, namáhaje se vniknouti v záhadu tohoto dalekého poutníka, který prolétl temnem prostoru, minul hvězdy, a nyní se zvedal před ním a nad ním, vyhrabán trpělivými lidojedy, stojící zde vyleštěn ohnivou lázní v dvojím ovzduší.

Byla však barva způsobena horkem na povrchu, jako se děje u kovů pozemských? Či byla podstatnou vlastností kovu samého? Vrazil do něho želízkem svého perořízku, aby prozkoumal složení této látky. V

okamžení všecka koule vybuchla v mohutný šepot, ostře se ohrazující a skoro drnkající, lze-li tak nazvat onen šepot, zvedající se a klesající, kteréžto dvě meze zvukové na konec slily se v mohutné hřmění, které tak často slýchal za hranicí tabu.

Zapomenuv na nebezpečí, v jakém tonul jeho život, u vytržení nad nezbádaným a mimo všechno pomyšlení stojícím předmětem, vytáhl nůž, aby urazil z něho notný kus. Leč Balatta mu v tom zabránila. V záchvatu hrůzy klekla na kolena, objala jeho nohy a úpěnlivě prosila, aby toho nečinil. A jak mocně snažila se, aby překazila jeho úmysl, dostalo se jí předloktí do zubů, i kousla se až na kost.

Sotva si jí povšiml, poslechl však svých lepších citů a zadržel nůž. Lidský život scvrkl se před jeho očima do drobnohledných rozměrů před touto ohromující předzvěstí vyššího života z nadpomyslného vesmíru. Jako kočku postavil ohyzdnou křovačku na nohy a přinutil ji, aby vykonala s ním obchůzku kolem koule. Děs a hrůza se ho zmocnily. I sluncem opálené ostatky devítiletého děvčete, porušivšího tabu pohlavára Gngngn poznal, a dokonce jednoho dokonávajícího našel. Správně nazýval se národ křováků jménem svého Rudého boha, neboť viděl v něm svůj vlastní obraz, snaže se jej usmiřovati těmito krvavými oběťmi.

Stále šlapaje na kosti, ostatky lidí i bohů, tvořící podlahu této pradávné kostnice obětní, připadl dále na zařízení, jímž Rudý bůh posílal svůj hromový zpěv nad džungle a velké traviny, až k dalekému pobřeží Ringmanu. Bylo prosté tak jako Rudý bůh sám. Velký sloup v délce padesáti stop, se stopami pověřivé péče mnoha století, ozdobený vyřezanými ze dřeva bůžky na

sebe kladenými, z nichž každý, přilbou opatřený, seděl v otevřené tlamě krokodilí, visel na lamě zhotoveném z vláken cizopasných rostlin, upevněném na podstavci ze tří mocných kmenů, jichž vyřezávání rovněž působilo pítvorným dojmem. Kolem sloupu byly uvázány provazy, jimiž bylo lze řídití náraz a směr nárazu. A tak jako útočný beran mohl se sloup pohybovati proti obrovské, rudě se lesknoucí kouli.

Zde Ngurn konal bohoslužby pro všech dvanáct kmenů jemu podřízených. Bassett div nešlel smíchem, připomněv si, že tento podivuhodný posel, poslaný snad úmyslně skrze vesmír, spadl mezi křováky a je zde uctíván opičími divochy, navzájem se požírajícími a za hlavami svými navzájem se honícími. Jako by Slovo boží bylo padlo do bahna pokrývajícího dno pekla; jako by Prikázání boží bylo na kamenných deskách podáno opicím v kleci přírodovědecké zahrady; jako by Prikázání na hoře kázáno bylo šíleným a pomateným.

Neděle pomalu ubíhaly. Noci Bassett trávil nejraději na zapopelené zemi modloslužebny, pod stále se klátícími, znenáhla se léčícími hlavami, činil to proto, poněvadž modloslužebna byla tabu pro ženy, a tak mohl se vyhýbati společnosti Balattině, jež byla tím zamilovanější, čím výše Jižní kříž stoupal na obloze a hlásal tak brzký její sňatek. Za dne pak uléhal do visuté rohožky v stínu rozlehlého chlebovníka před modloslužebnou. Tento pořad se měnil ovšem, když mučen trýznivými záchvaty zimnice proležel dny i noci v domě hlav. Stále se snažil přemoci zimnici a žítí, žítí, zesílit ke dni, kdy by byl s to, aby se odvážil přes velké traviny a pásem džungle za nimi, stihnouti pobřeží a nalézti nějakou lodici nebo loď plachetní, s níž by se

dostal mezi vzdělané lidi a přinesl jim zprávu o poselství z jiných světů, ležícím v nejhlubším nitru Guadalcanalu a uctívaném divochoy.

Někdy pozdě v noci, když ležel pod chlebovníkem, Bassett po celé hodiny pozoroval pomalý pohyb hvězd na západním nebi tam za temnou stěnou džungle, v níž bylo vymýceno místo pro osadu. Maje slušné vědomosti hvězdářské, nalézal útěchu v přemýšlení o obyvatelích nezřetěných světů na těchto neuvěřitelně vzdálených sluncích, i zalétal myšlenkami k jejich zářným obydlím jako plachý návštěvník, utíkající od matné hrobky hmoty. Neznal hranic času, ani prostoru více. Žádná pochybnost nemohla zvrátiti jeho pevnou víru vědce v zachování síly a nezničitelnosti hmoty. Všude a vždy byly jistě hvězdy. V onom kosmickém vření je jistě vše stejné, z jedné a téže látky, vyjma snad nějaké vrtochy tohoto vření. Vše musí poslouchati nebo tvořiti tytéž zákony, jak je zná vzdělanost lidská. Proto přišel k názoru, že světy a život jsou výbavou všech sluncí, jako svět a život byly výbavou slunce naší soustavy sluneční.

Jak tu ležel pod chlebovníkem, bytost oduševnělá, upírající zrak do hvězdného prostoru, napadalo ho, že všecek vesmír je podroben nesčetným bádavým očím, podobným jeho, třeba že docela rozdílným, leč nadaným tímže úsudkem a rozumem, které kladou otázky a hledají smysl a složení veškerenstva. Tak uvažuje, cítí, jak duše jeho vchází v příbuzenský svazek s onou vznešenou společností, s oním množstvím, jehož zraky spočívaly vždy na hranicích nekonečnosti.

Kdo byly ty vzdálené vznešené bytosti, které překlenuly nebe tímto obrovským, rudě zářícím, mohutně pějícím poselstvím? Jistě šly také, dávno, dávno tomu,

touže cestou, kterou se ubíral člověk ještě nedávno, jak toho běh všehomíra žádal. A aby skrze hloubku prostoru mohly poslati takové poselství, jistě dostihly oněch výší, k nimž člověk pomalu se probojovával v slzách, práci a krvavém potu, v temnu a zmatku tolika tajemství. Čím byly na svém vrcholu? Dožily se Bratrství? Či poznaly, že zákon lásky přináší trest slabosti a úpadku? Byl boj, byl život? Bylo nelítostné pravidlo přirozené volby pravidlem všehomíra? A, což jej nejvíce dráždilo, bylo všechno jejich bádání, jejich dlouho nabyté poznatky uzavřeny i v obrovském kovovém nitru Rudého boha, čekajícím na prvního pozemšťana, který je přečte? O jedné věci věděl určitě: Zvučící koule nebyla kapkou rudé rosy, setřené se lví hřívý některého slunce. Byla znamením, nikoliv náhodou, a obsahovala mluvu a moudrost hvězd.

Jaké záhady, živly a spoutané síly, jaké nauky, tajemství a otěže osudu tam třeba byly skryty! Jako v základním kamenu některé budovy veřejné, u věci tak malé, bylo lze nalézt mnoho, což teprve v této obrovité kouli, jež mohla obsahovati nejobsáhlejší dějiny, hluboké výzkumy, jdoucí nad nejdívočejší dohady lidské, zákony a vzory, jež snadno ovládány, mohly by život lidský na zemi, život jedince i společnosti, pozvednouti z dnešního bahna k nepochopitelným, výším čistoty a moci. Byl to největší dar Času slepým, nenasyceným, vzhůru toužícím. A on, Bassett, byl štěstěnou vyvolen, aby první přijal toto poselství od svých mezihvězdných příbuzných.

Nebylo bělocha a ani domorodce z jiné osady, který by byl uviděl Rudého boha a zůstal živ. O tomto zákoně hovořil Ngurn s Bassettem. Bassett dokazoval, že je to bratrovražda. Leč Ngurn odpíral. Jen muž narozený v

jeho kmeni mohl spatřiti Rudého boha a neze-mříti. Leč nyní, když jeho trestuhodné tajemství známo bylo pouze Balattě, jejíž bázeň před Rudým bohem zamkla jí rty, bylo vše jiné. Nyní jen co by se zbavil zhoubné zimnice tak jej zeslabující a dostal se mezi vzdělané lidi. Pak sem zavede výpravu a kdyby všechno obyvatelstvo Guadalcanalu mělo býti vyhubeno, vyrve z nitra Rudého boha poselství jiných světů světu zdejšímu seslané.

Leč Bassett ochaboval častěji a častěji, jasné chvíle byly řidší a řidší, za to spavosti trpěl mocněji, až přes všechnu naději tak zakořeněnou v jeho silné soustavě tělesné, poznal, že už nikdy nebude moci jíti přes velké traviny, že nepronikne zhoubnou pobřežní džunglí a nedostihne moře. Čím výše stál Jižní kříž, tím více chřadl, až i Balatta poznala, že umře dříve, než nadejde svatební den, určený jeho tabu. Ngurn na svých cestách

sbíral hořlaviny, potřebné k léčení hlavy Bassettovy a ujišťoval jej slavnostně, jak užije vši své dovednosti, až bude mrtev. Bassetta sama to nezarazilo. Příliš dlouho ucházel z něho život, aby pocítil strach z blízkého konce. Bránil se dále a žil v neustálém střídání se chvil bezvědomí i polovědomí blouznivého a neskutečného, kdy nevěděl, viděl-li Rudého boha opravdu anebo jen v potřeštěné obraznosti.

Byly chvíle, kdy všechna mlha a pavučiny zmizely, kdy shledával svůj mozek čistý jako zvon, a tu zkoumal slabost svého těla. Nebyl s to, aby pozvedl ruku nebo nohu. Tak málo bděl nad svým tělem, že si byl sotva vědom, že tělo rná. Maso netížilo jeho duši, a ta jasně zřela, že konec je blízky. Věděl, že nemůže už ničeho očekávati. Věděl, že viděl Rudého boha, tohoto nebeského posla mezisvětového. Věděl, že nebude žíti,

aby donesl ono poselství světu — ono poselství, které snad po deset tisíc let čeká na ucho lidské v nitru Guadalcanalu. A tu se Bassett rozhodl, vyvolal Ngurna k sobě do stínu chlebovníka a smluvil se starým kouzelníkem poslední dobrodružství svého neklidného života.

»Znám zákon, Ngurne,« končil rozhovor. »Nikdo nesmí viděti Rudého boha beze ztráty života, kromě tvého lidu. Nebudu beztak žít. Necht' mne tví mladí lidé donesou tváří v tvář Rudému bohu, budu se naň dívat a slyšeti jeho hlas, abych pak zemřel tvou rukou, Ngurne. Tak bude učiněno zadost třem věcem: zákonu, mé touze a tvému přání mítí co nejdříve mou hlavu, pro niž je všechno připraveno.«

Ngurn přivolil a dodal:

»Tak bude lépe. Chorému člověku, jenž nemá naděje na uzdravení, nestojí za to, aby žil snad ještě nějaký čas. I pro žijící bude výhodou, odejde-li. Mnoho's překážel poslední dobou. Ne snad proto, že bych nemohl mluvit s takovým mudrcem, jako jsi ty. Ale je škoda těch měsíců, kdy jsme spolu tak málo hovořili. Místo toho ležels v domě hlav, rámusil's jako umírající kanec anebo's mnoho a hlasitě mluvil svou řečí pro mne nesrozumitelnou. To bylo pro mne velikou překážkou, protože se mi dobře přemýšlí o velkých věcech světla i temna, když otáčím hlavami nad kouřem. Ten hluk uváděl ve zmatek mé zkušenosti a vědomosti za dlouhý věk nabyté, které jistě budou úplné, než skonám. Pro tebe, na nějž již temno hází své stíny, je dobře, že umřeš. Slibuji ti, až za dlouhých dnů otáčeti budu hlavou tvou nad kouřem, že žádný muž kmene nepřijde nás rušit. Budu ti vyprávěti o mnohých tajemstvích, neboť jsem člověk starý a moudrý,

a budu hromaditi moudrost na moudrost, až se hlava tvá otáčeti bude nad kouřem.«

Zhotovena nosítka a Bassett, nesen na ramenou šesti mužů, vydal se na cestu za posledním svým dobrodružstvím, korunou všeho svého života. S tělem, jež sotva cítil, neboť i bolest z něho všechna unikla, ale s mozkiem jasným, umožňujícím mu zakoušeti tichou rozkoš z čisté záře myšlenky, ležel na sehnutých nosítkách a rozhlížel se po pomíjejícím světě, naposled pohlédl na chlebovník, stojící před modloslužebnou, na ztemnělý vzduch pod šerou klenbou džungle, na zasmušilý jícen mezi vystupujícími skalisky, na ložisko vápence a černý, sopečný písek.

Nesli jej dolů po stezce, vinoucí se podél stěny prohlubně, obcházejíce tak zářícího, planoucího Rudého boha, který jako by stále byl pohotově ze svého záření barev a světla přejíti v sladké pění a dunění. Nesli jej přes kosti lidí a ostatky dřevěných bůžků i přes oběti ještě živé, až stanuli u trojnožky se sloupem.

Zde Bassett, podporován jsa Ngurnem a Balattou, malátně usedl, kymáčeje celým tělem, a jasným, pevným, vševidoucím zrakem pohlédl na Rudého boha.

»Ještě, Ngurne,« pravil, neodvraceje očí svých od zářícího a chvějícího se povrchu, na němž pohrávaly si všechny odstíny červení, hotovy proměnit se rychle v zvuk, v sametový šelest, stříbrný šepot, zlatý drnkot strun, hedvábný hvízdot trpasličího rohu, zjemnělé dunění hromu.

»Čekám,« odvětil Ngurn po delší době, klidně drže v ruce připravený tomahavk.

»Ještě, Ngurne,« opakoval Bassett; »ať mluví Rudý bůh, abych jej viděl i slyšel mluvit. Pak, až zvednu ruku,

uhod'. Až zvednu ruku, nakloním hlavu vpřed a udělám místo tvé ráně na šíji. Leč mám-li odvrátiti se na věky od tváře denního světla, kéž odejdu s duší naplněnou podivuhodným hlasem zpěvu Rudého boha.«

»A já ti slibuji, že tvou hlavu léčiti budu lépe než všechny hlavy doposud,« ubezpečoval jej Ngurn, dávaje zároveň znamení svým lidem, aby se uchopili provazů, visících se sloupu. »Tvá hlava bude mým největším dílem.«

Bassett usmál se tiše starcově marnivosti, když v tom velký vyřezávaný sloup, odtazený na dvacet stop zpět, byl puštěn. V nejbližším okamžiku utonul u vytržení, zaslechnuv náhlý, dunící zvuk. Leč jaké to bylo dunění! Měkké jako znění všech zvučících kovů. Anděle v něm bylo slyšeti. Byl krásnější nad všechny zvuky, obdařen jsa duchem nadlidí s oběžnic jiných sluncí. Byl to hlas boží, svádějící a nakazující poslouchati. A toho neskonalého zázraku takového mezihvězdného kovu! Bassett na své oči viděl, jak barvy mění se v zvuk, až celý viditelný povrch ohromné koule chvěl se a hemžil něčím, o čemž nebyl s to říci, je-li to barva či zvuk. V té chvíli byla mu jasna hmota, její složení i síla.

Čas míjel. Konečně byl Bassett vyrušen ze svého vytržení netrpělivým posunkem Ngurnovým. Na starého kouzelníka byl docela zapomněl. Hlavou mihla se myšlenka. Jeho brokovnice ležela vedle něho na nosítkách. Stačilo jen stisknouti kohoutek a hlava jeho rozlétla by se na tisíc kusů.

Leč proč jej klamati? napadlo Bassetta hned. Ač lovec hlav, lidojed, spíše opice než člověk, Ngurn zachoval se více než počestně, vyhovuje jeho přání. Ngurn byl předchůdcem mravnosti a čestného slova, úcty

a rytířskosti v člověku. Nikoliv, rozhodl Bassett. Bylo by to žalostné a nepočetné, tak oklamati starce v posledním okamžiku. Hlava jeho patří Ngurnovi a Ngurn ať ji léčí.

Zvedaje ruku na znamení a nakláněje hlavu vpřed, aby učinil zřetelně viditelnou svou páteř, zapomněl na Balattu, jež byla pouhá žena, pouhá, nežádaná žena. Věděl, aniž to byl uviděl, kdy ostrá sekyra zaleskla se ve vzduchu nad ním. A v tom okamžení, než ještě nadešel konec, padl na Bassetta stín Neznáma, pocit zázračného překročení hranic pomyslného. A když už pocítil, jak ostří oceli zatíná se mu do masa a nervů, zdálo se mu, jakoby se zahleděl do jasné tváře Medusiny, Pravdy. — A na konec, už v samém přechodu do temnoty, v posledním záblesku obraznosti uzřel, jak hlava jeho točí se pomalu, pomalu v modloslužebně vedle chlebovníku.

W a i k i k i, Honolulu, dne 22. května 1916.